

Kategorija: 3.4.2.1.2. Fizinio asmens pareigos bankroto proceso metu;3.4.2.3.3. Kreditorių susirinkimas, jo teisės;3.4.2.8.2. Fizinio asmens kreditorių reikalavimų tenkinimo ir jo mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo trukmė, jos pratęsimas;3.4.2.10.6. Jei fizinis asmuo nuslėpė nuo bankroto administratoriaus bankroto proceso metu gautas lėšas ir kitą turtą ir tai gali pakenkti kreditorių interesams ar turėti įtakos fizinio asmens mokumui atkurti;3.4.2.10.8. Fiziniam asmeniui nevykdant kitų FABĮ nustatytų reikalavimų;

Civilinė byla Nr. 3K-3-31-313/2021

Teismo proceso Nr. 2-68-3-21508-2015-3

Procesinio sprendimo kategorijos: 3.4.2.1.2; 3.4.2.3.3; 3.4.2.8.2; 3.4.2.10.6; 3.4.2.10.8;

3.4.2.10.10

(S)

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

N U T A R T I S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. vasario 24 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukavinienės (pranešėja), Virgilijaus Grabinsko (kolegijos pirmininkas) ir Gedimino Sagačio,

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal pareiškėjos D. K. kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo 2020 m. balandžio 16 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjos D. K. skundą dėl kreditorių susirinkimo nutarimo (sprendimo) panaikinimo ir bankroto administratorės Onos Paulauskienės prašymą dėl fizinio asmens bankroto bylos nutraukimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama **dėl teisės normų, reglamentuojančių fizinio asmens bankroto bylos nutraukimą šiam nevykdant mokumo atkūrimo plano, aiškinimo ir taikymo.**

2. Pareiškėja D. K. (bankrutuojantis asmuo) prašė panaikinti 2019 m. spalio 4 d. kreditorių susirinkimo nutarimą (sprendimą) įpareigoti bankroto administratorių per 5 darbo dienas nuo kreditorių sprendimo įsiteisėjimo pateikti teismui motyvuotą prašymą dėl mokėjimo atkūrimo plano nutraukimo.

3. Pareiškėja nurodė, kad mokumo atkūrimo planas buvo patvirtintas 2017 m. lapkričio 20 d. Kreditorė bendrovė „Luminor bank AS“, turinti daugumą balsų (90,03 proc., kreditoriaus reikalavimo dydis – 175 626,81 Eur), piktnaudžiauja savo išskirtine stambiausio kreditoriaus padėtimi, neracionaliais pasiūlymais trukdo bankroto procesui ir mokumo atkūrimo plano įgyvendinimui, nepateikia duomenų, kad mokumo atkūrimo planas nėra vykdomas, nenurodo, kokios informacijos pareiškėja neteikianti.

4. Bankroto administratorė prašė nutraukti bankroto bylą.

5. Bankroto administratorė nurodė, kad 2018 m. sausio 26 d. kreditorių susirinkime buvo patvirtintas turto vertintojų parinkimas, buvo nustatytos pradinės nekilnojamojo turto, įkeisto bendrovei „Luminor bank AS“, pardavimo kainos, patvirtinta nekilnojamojo turto pardavimo tvarka. Bankrutuojantis asmuo neleido vertinti įkeisto buto, nes daro buto remontą dėl galimai didesnės pardavimo kainos. Mokumo atkūrimo plane toks buto remontas bei jam reikalingos lėšos nebuvo nurodyti. Pareiškėja galimai sąmoningai vilkina bankroto procesą, neįsileidžia turto vertintojų, neteikia prašomos informacijos apie gaunamą darbo užmokestį, pajamas. Kreditorių susirinkimas 2019 m. spalio 4 d. priėmė nutarimą, kuriuo įpareigojo administratorę kreiptis į Vilniaus miesto apylinkės teismą dėl bankroto bylos pareiškėjai nutraukimo. Pareiškėja pagal Lietuvos Respublikos fizinių asmenų bankroto įstatymo (toliau – ir FABĮ) 8 straipsnio 12 dalį dėl plano pakeitimo ir tvirtinimo turėjo pirmiausia kreiptis į kreditorių susirinkimą.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

6. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2020 m. kovo 2 d. nutartimi pareiškėjos skundą dėl kreditorių susirinkimo nutarimo (sprendimo) panaikinimo atmetė; pareiškėjos bankroto bylą nutraukė.

7. Teismas nustatė, kad:

7.1. 2015 m. lapkričio 6 d. nutartimi pareiškėjai D. K. iškelta bankroto byla, bankroto administratore paskirta O. Paulauskienė;

7.2. 2017 m. lapkričio 20 d. nutartimi patvirtintas bankrutuojančio fizinio asmens D. K. kreditorių reikalavimų tenkinimo ir mokumo atkūrimo planas;

7.3. didžiausias pareiškėjos kreditorius – bendrovė „Luminor Bank AS“, Lietuvoje veikianti per Lietuvos skyrių, teismo patvirtintas reikalavimo dydis – 175 626,81 Eur (90,03 proc. visų reikalavimų);

7.4. 2019 m. rugsėjo 30 d. pareiškėja pateikė prašymą teismui laikinai uždrausti parduoti jai nuosavybės teise priklausantį butą, esantį (duomenys neskelbtini) (toliau – Butas);

7.5. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2019 m. spalio 1 d. nutartimi patenkino pareiškėjos prašymą ir laikinai uždraudė parduoti Butą, iki kol bus patikslintas bankrutuojančio fizinio asmens mokumo atkūrimo planas, kuriame būtų nustatytos būtinosios išlaidos bankrutuojančio fizinio asmens ir jo nepilnamečio vaiko būsto nuomai, arba bus sudaryta sutartis su hipotekos turėtoja dėl esamo bankrutuojančio fizinio asmens būsto išsaugojimo; Vilniaus apygardos teismas 2019 m. lapkričio 28 d. nutartimi šią nutartį paliko iš esmės nepakeistą, tačiau nustatė draudimo parduoti Butą terminą – du mėnesius nuo šios nutarties priėmimo dienos;

7.6. terminas, nustatytas Vilniaus apygardos teismo 2019 m. lapkričio 28 d. nutartyje, baigėsi 2020 m. sausio 28 d.;

7.7. iki šiol bankrutuojančio fizinio asmens mokumo atkūrimo planas nėra patikslintas, sutartis su hipotekos turėtoja dėl esamo bankrutuojančio fizinio asmens būsto išsaugojimo taip pat nesudaryta;

7.8. tik 2020 m. sausio 2 d. pareiškėja išsiuntė kreditoriui bendrovei „Luminor bank AS“ prašymą dėl būsto kreditavimo sutarties sudarymo;

7.9. 2019 m. spalio 4 d. įvykusiame kreditorių susirinkime bankroto administratorė įpareigota per 5 darbo dienas nuo kreditorių sprendimo įsiteisėjimo pateikti teismui motyvuotą prašymą dėl bankroto bylos nutraukimo.

8. Įvertinęs byloje surinktų įrodymų visumą teismas padarė išvadą, kad pareiškėjos elgesys per praėjusį plano įgyvendinimo laikotarpį visiškai neatitinka pagrindinio kreditoriaus interesų ir sudaro pagrindą taikyti priemones, nustatytas *FABJ 10* straipsnio 2 dalyje. Akivaizdu, kad mokumo atkūrimo planas nėra vykdomas. Pareiškėja elgiasi nesąžiningai pagrindinio kreditoriaus atžvilgiu, netinkamai bendradarbiauja su paskirta bankroto administratore, dėl mokumo atkūrimo plano vykdymo pastangų nedėjo, priešingai – savo veiksmais vilkina mokumo atkūrimo plano vykdymą.

9. Viena iš pagrindinių mokumo atkūrimo priemonių, nurodytų mokumo atkūrimo plane, – pareiškėjai priklausančio turto pardavimas. Plane nustatyta, kad prieš pardavimą turtas bus įvertintas kvalifikaciją turinčių turto vertintojų, o pardavimas turėjo įvykti vėliausiai 2018 m. antrąjį pusmetį. Mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo trukmė – 3 metai, t. y. planas turėjo būti įvykdytas iki 2019 m. pabaigos. Dar 2018 m. kovo 12 d. vykusio kreditorių susirinkimo metu buvo nutarta patvirtinti turto vertintoją, tačiau išimtinai dėl pareiškėjos veiksmų Butas nėra įvertintas. Iš teismui pateikto bankroto administratorės susirašinėjimo su pareiškėja teismas nustatė, kad pareiškėja visokiais būdais trukdė vertintojams įvertinti nekilnojamąjį turtą. Pareiškėjos argumentus, kad buto neleidžiama įvertinti dėl jame vykstančio remonto, teismas vertino kaip nesąžiningumą, nes teismo patvirtintame mokumo atkūrimo plane jokios išlaidos buto remontui nėra nustatytos, ir tai leidžia daryti pagrįstą išvadą, kad pareiškėja gauna papildomų pajamų, apie kurias nėra informuota nei bankroto administratorė, nei kreditoriai. Tokią išvadą patvirtina ir aplinkybės, kad pareiškėja ilgą laiką ignoravo bankroto administratorės prašymus pateikti duomenis apie gaunamas pajamas bei banko sąskaitų išrašus.

10. Net žinodama, kad teismui yra pateiktas bankroto administratorės prašymas dėl bankroto bylos nutraukimo, pareiškėja ir toliau nesiėmė jokių aktyvių veiksmų *FABJ* jai nustatytiems įpareigojimams vykdyti.

11. Teismas atkreipė dėmesį, kad *FABJ 10* straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog teismas gali priimti nutartį nutraukti fizinio asmens bankroto bylą, jeigu plane nurodytos priemonės neįgyvendinamos ir dėl to kreditoriai, kurių reikalavimų suma vertine išraiška viršija 2/3 visų teismo patvirtintų kreditorių reikalavimų sumos, kreipiasi į teismą dėl fizinio asmens bankroto bylos nutraukimo. Kreditoriai 2019 m. spalio 4 d. įvykusiame kreditorių susirinkime įpareigojo bankroto administratorę per 5 darbo dienas nuo kreditorių sprendimo įsiteisėjimo pateikti teismui motyvuotą prašymą dėl bankroto bylos nutraukimo. Teismas padarė išvadą, kad yra pagrindas remiantis *FABJ 10* straipsnio 1 dalies 6 ir 8 punktais, 2 dalimi nutraukti pareiškėjai iškeltą fizinio asmens bankroto bylą.

12. Patenkinęs prašymą dėl bankroto bylos nutraukimo, teismas atmetė pareiškėjos skundą dėl kreditorių susirinkimo nutarimo (sprendimo) panaikinimo.

13. Vilniaus apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal pareiškėjos atskirąjį skundą, 2020 m. balandžio 16 d. nutartimi pirmosios instancijos teismo nutartį paliko nepakeistą.

14. Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad pagal *FABĮ 17* straipsnio 11 punktą fizinis asmuo bankroto proceso metu turi teisę išsaugoti įkeistą turtą tik tada, jeigu jis susitaria dėl to su įkaito turėtoju ir (ar) hipotekos kreditoriumi. Pareiškėja 2020 m. sausio 2 d. kreipėsi į bendrovę „Luminor bank AS“ dėl būsto kreditavimo sutarties sudarymo, tačiau kreditorė nepateikė atsakymo į šį prašymą. Atsižvelgdamas į šio kreditorės atsiliepimo, pateikto pirmosios instancijos teismui, ir atsiliepimo į pareiškėjos atskirąjį skundą turinį, teismas pripažino, jog hipotekos kreditorė siekia savo reikalavimo patenkinimo iš įkeisto turto pardavimo gautų lėšų, todėl konstatavo, kad pareiškėjai per teismo nustatytą terminą nepavyko susitarti su kreditorė dėl būsto išsaugojimo.

15. Pareiškėja taip pat per teismo nustatytą dviejų mėnesių terminą nesikreipė į kreditorius su prašymu dėl mokumo atkūrimo plano patikslinimo, nurodydama plane būtinausias išlaidas savo ir nepilnamečio vaiko būsto nuomai. Atskirajame skunde pareiškėja nenurodė jokių priežasčių, kodėl ji negalėjo laiku įvykdyti šio įpareigojimo, taip pat nenurodė, kokio dydžio pajamas jai reikėtų skirti būsto nuomai, nors šių duomenų tinkamas pateikimas priklauso tik nuo pačios pareiškėjos valios ir veiksmų.

16. Apeliacinės instancijos teismas iš dalies sutiko, kad 2019 m. spalio 4 d. kreditorių balsavimo biuletenyje kreditorė bendrovė „Luminor Bank AS“ balsavo prieš tai, jog Buto apžiūra būtų atlikta 2019 m. spalio 4 d., tačiau tuo pačiu biuleteniu kreditorė siūlė įpareigoti bankroto administratorę teikti teismui motyvuotą prašymą dėl mokumo atkūrimo plano nutraukimo. Be to, ilgą laiką nuo turto vertintojo patvirtinimo 2018 m. kovo 12 d. pareiškėja nesudarė galimybės jam apžiūrėti Butą. Apeliacinės instancijos teismas pareiškėjos nurodomos aplinkybės, kad Bute yra daromas remontas, nepripažino pakankamu pagrindu stabdyti turto vertinimo procedūrą, nes vertintojas gali nustatyti preliminarią turto vertę ir atsižvelgdamas į daromą remontą.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

17. Pareiškėja kasaciniu skundu prašo panaikinti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. kovo 2 d. ir Vilniaus apygardos teismo 2020 m. balandžio 16 d. nutartis; priimti naują sprendimą – panaikinti ginčijamą kreditorių susirinkimo nutarimą (sprendimą) įpareigoti bankroto administratorių per 5 d. d. nuo kreditorių susirinkimo sprendimo įsiteisėjimo pateikti teismui motyvuotą prašymą dėl mokumo atkūrimo plano nutraukimo, bankroto administratorės pareiškimą dėl bankroto bylos nutraukimo atmesti; priteisti patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas yra grindžiamas šiais argumentais:

17.1. Teismai formaliai ir netinkamai vertino fizinių asmenų bankroto instituto paskirtį ir tikslus, taikydami *FABĮ 10* straipsnio 1 dalies 6 ir 8 punktus, netyrė ir nevertino su tariamais pažeidimais susijusių aplinkybių. Teismai turėjo paisyti skolininko ir kreditoriaus interesų pusiausvyros, privalėjo vertinti pareiškėjos elgesį, jos pastangas vykdyti plane nustatytus įsipareigojimus ir priežastis, dėl kurių planas nėra vykdomas, bankroto proceso stadiją, bankroto trukmę nuo proceso pradžios bei kitas reikšmingas aplinkybes ir jų pagrindu spręsti, ar bankroto bylos nutraukimas yra proporcinga priemonė, tačiau to nagrinėjamu atveju nedarė, taip pažeisdami Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojamą praktiką, jog bankroto procesas nebus rezultatyvus, nebus užtikrintas kreditorių interesų gynimas, kartu bus pažeista skolininko ir jo kreditorių interesų pusiausvyra tuo atveju, jeigu fizinis asmuo nebendradarbiaus ir nesieks maksimalaus galimo kreditorių reikalavimų tenkinimo. Šios aplinkybės – bendradarbiavimo ir maksimalaus galimo kreditorių reikalavimų tenkinimo siekimas – nebuvo tinkamai įvertintos teismų, buvo padarytos neteisingos išvados dėl pareiškėjos nesąžiningumo.

17.2. Vertindami pareiškėjos elgesį teismai neatsižvelgė į bankroto bylos nutraukimo pasekmes pareiškėjai (*FABĮ 10* straipsnio 3 dalis), nepagrįstai nutraukė pažengusią bankroto bylą, kurioje pareiškėja sąžiningai ir tvarkingai vykdė mokumo atkūrimo plane nustatytus įsipareigojimus kitiems (ne hipotekos) kreditoriams – buvo parduotas plane pirmiausiai parduoti numatytas žemės sklypas su pastatu. Jokių įrodymų, jog šiuo laikotarpiu pareiškėja elgėsi nesąžiningai, nėra. 2019 m. spalio 1 d. nutartimi teismas laikinai uždraudė parduoti Butą. Šiuo atveju vertinti pareiškėjos veiksmus kaip nesąžiningus nebuvo jokio pagrindo. Pareiškėja, nepažeisdama jai nustatyto 2 mėnesių termino, kreipėsi į hipotekos kreditorę dėl būsto kreditavimo sutarties sudarymo, tačiau šis jos prašymas buvo tiesiog ignoruotas šios kreditorės, o tai rodo, kad, priešingai negu nustatė teismai, ne pareiškėja, bet pati kreditorė vengė bendradarbiauti ir galimai elgėsi nesąžiningai. 2020 m. sausio 22 d. pareiškėja kreipėsi į bankroto administratorę pagalbos dėl tokios susidariusios situacijos, tačiau pastaroji nesuteikė jokios pagalbos bent jau patarimo forma. Jokios pagalbos iš bankroto administratorės nebuvo suteikta pareiškėjai ir rengiant plano patikslinimą, kuris būtų galimas kaip alternatyva vykdant minėtą Vilniaus apygardos teismo 2019 m. lapkričio 28 d. nutartį. Šiuo atveju galima tvirtinti, kad ne pareiškėja nevykdė savo pareigos bendradarbiauti, aktyviai veikti, bet bankroto administratorė tinkamai neįgyvendino savo teisės, nustatytos *FABĮ 12* straipsnio 4 dalies 3 punkte, suteikti pagalbą fiziniam asmeniui rengiant plano projektą ar jo pakeitimo projektus.

17.3. Visiškai nepagrįstai ir be jokių įrodymų teismai padarė išvadas, kad pareiškėjos nesąžiningumas pasireiškė neva jos siekiu vilkinti bankroto procesą, neleidžiant įvertinti Buto dėl jame daromo remonto, įvertinę tą aplinkybę, jog plane nėra nustatyta jokių išlaidų Buto remontui. Neturėdami jokių įrodymų, neišsiaiškinę dėl tokių įrodymų pateikimo (išreikalavimo) galimybes, taip pat to, kokio pobūdžio ir apimties remontas buvo atliktas Bute, teismai padarė prielaidą, jog galimai pareiškėja gauna papildomų pajamų, apie kurias nėra informuota nei administratorė, nei kreditoriai. Teismai neatsižvelgė į tai, kad pagal *FABĮ 16* straipsnio 4 punktą fizinis asmuo privalo visus gautus grynuosius pinigus, kai jų suma viršija pusę bazinės socialinės išmokos per mėnesį, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo jų gavimo dienos įmokėti į asmeninę sąskaitą kredito įstaigoje, ir kad pagal *FABĮ 12* straipsnio 2 dalį tuo atveju, kai iš fizinio asmens gautos lėšos gerokai viršija plane nustatytus mokėjimus, bankroto administratorius turi pareigą sušaukti kreditorių susirinkimą ir pasiūlyti svarstyti galimybę pateikti fiziniam asmeniui pasiūlymus dėl plano patikslinimo ir (ar) kreiptis į teismą dėl fizinio asmens bankroto bylos nutraukimo. Šiuo atveju teismai neišaiškino, ar Buto remontui panaudotos lėšos viršijo *FABĮ 16* straipsnio 4 punkte nurodytas sumas ir kodėl bankroto administratorė nevykdė savo pareigos, jeigu turėjo duomenų apie pareiškėjos gautas lėšas. Vertindami Buto remonto aplinkybes, teismai turėjo atsižvelgti į tai, kad, darydama kosmetinį, bet reikalingą Butui remontą, pareiškėja siekė ne nuslėpti gaunamas pajamas, bet siekė maksimalaus galimo kreditorių reikalavimų tenkinimo, nes akivaizdu, kad suremontuotas Butas turi didesnę vertę. Teismai pernelyg didelę reikšmę suteikė plane nurodytam Buto vertinimui prieš pardavimą.

17.4. Teismai neįvertino ir dar vienos svarbios ir reikšmingos bylai aplinkybės, kad pareiškėja pati pasiūlė Buto įvertinimo datą ir tik po to, kai sužinojo, jog buvo patenkintas jos prašymas dėl Buto pardavimo sustabdymo, pasiūlė šią datą perkelti, ir tai yra logiška, nes tokio vertinimo iš viso nereikėtų atlikti, jeigu būtų sudaryta sutartis su hipotekos kreditorių dėl esamo būsto išsaugojimo. Akivaizdu, kad nėra jokių pagrindų tokius pareiškėjos veiksmus traktuoti kaip nesąžiningus kreditorių atžvilgiu. Taip pat nepagrįstomis laikytinos ir teismų išvados dėl pareiškėjos sąskaitų išrašų ir duomenų apie gaunamas pajamas nepateikimo. 2019 m. liepos 1 d. buvo reorganizuota Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos, kurioje dirbo pareiškėja, todėl kilo sunkumų gaunant nurodytus duomenis ir tai įvyko ne dėl pareiškėjos piktavališkumo. Visose bankroto administratorės periodiškai teikiamose ataskaitose teigiama, kad pareiškėja tvarkingai vykdė planą, vadinas, administratorė neturėjo pagrindo kreiptis dėl bankroto bylos nutraukimo jos pareiškime nurodytais pagrindais. Teismai nepagrįstai visą atsakomybę perkėlė pareiškėjai, neatsižvelgė į administratorės neveikimą, hipotekos kreditoriaus nebendradarbiavimą.

17.5. Teismai privalėjo vertinti visą vykdomą fizinio asmens bankroto procesą, kaip tai nustato *FABĮ 2* straipsnio 1 dalis, tačiau, likus faktiškai paskutinei bankroto proceso stadijai – parduoti paskutinį plane nurodytą turtą, teismas priėmė nutartį nutraukti bankroto bylą. Akivaizdu, kad, vertinant įvykdytų nurodytų bankroto procedūrų visumą, nutartis nutraukti bankroto bylą visiškai neatitinka bet kokių proporcingumo reikalavimų. Teismai neatsižvelgė į tai, kad buvo beveik visiškai įvykdytas patvirtintas planas, kuris būtų įvykdytas iki pabaigos, jei bankroto procesas nebūtų neteisėtai nutrauktas. Teismai taip pat neįvertino ir to, kad pareiškėjai po bankroto bylos nutraukimo oriai grįžti į visuomenę ir atkurti savo mokumą nėra jokių galimybių – pareiškėjos įsipareigojimai tik didės ir jiems padengti neužteks ne tik likusio darbinio, bet ir pensinio pareiškėjos amžiaus. Bankroto proceso nutraukimas reiškia darbingo Lietuvos Respublikos piliečio nustumimą į socialinį užribį ir skurdą, o tai prieštarauja pagrindinėms Lietuvos Respublikos *Konstitucijoje* įtvirtintoms ir saugomoms žmogaus vertybėms.

17.6. Apylinkės teismas pažeidė Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir *CPK*) 136 straipsnį, sujungęs pareiškėjos skundą dėl kreditorių susirinkimo sprendimo panaikinimo ir administratorės prašymą dėl bankroto bylos nutraukimo. Kreditorių susirinkimo sprendimas neįsiteisėjo, nes buvo ginčytas, ir dėl to tik išsprendus pareiškėjos pareiškimą ir įsiteisėjus teismo sprendimui dėl šio skundo penkių dienų laikotarpiu administratorė galėtų teikti prašymą teismui. Tačiau administratorė kreipėsi į teismą dar nesuėjęs šiam terminui. Tinkamai įvertinęs šias aplinkybes, teismas neturėjo pareiškėjos ir administratorės reikalavimų nagrinėti kartu, nes, patenkinus pareiškėjos reikalavimą, išnyktų ir administratorės pareiga vykdyti kreditorių susirinkimo sprendimą. Teismai taip pat neįvertino ir tos aplinkybės, jog administratorė buvo įpareigota „pateikti Teismui motyvuotą prašymą dėl MAP nutraukimo“, o ne dėl bankroto proceso nutraukimo. Administratorės pareikštas prašymas neatitiko kreditorių susirinkimo jai suteikto įgaliojimo. Teismai pažeidė *CPK 263* straipsnyje nustatytus reikalavimus, nepagrįstai neatliko išsamios faktinės situacijos analizės, netyrė ir nevertino bylai reikšmingų aplinkybių, dėl to padarė neteisingas išvadas.

18. Suinteresuotas asmuo „PlusPlus Baltic OU“ Lietuvos filialas atsiliepimu į kasacinį skundą prašo jį atmesti ir Vilniaus apygardos teismo 2020 m. balandžio 16 d. nutartį palikti nepakeistą. Atsiliepimas į kasacinį skundą yra grindžiamas tokiais argumentais:

18.1. Viena iš pagrindinių pareiškėjos mokumo atkūrimo priemonių, nurodytų plane, – jai priklausančio turto, įskaitant ir Butą, pardavimas. Bankroto administratorė tik 2019 m. rugsėjo 6 d. gavo pareiškėjos raštą dėl Buto vertinimo datos, siūlant vertinimą atlikti 2019 m. spalio 4 d., tačiau šį pranešimą pareiškėja vėliau atšaukė. Pareiškėja tapatina turto vertinimo ir turto pardavimo procedūras. Akivaizdu, jog, nesudarius susitarimo su pradiniais kreditoriumi dėl turto išsaugojimo, ir vėl užsitęstų turto vertinimo ir realizavimo klausimas, todėl buvo tikslinga vertinimą atlikti kuo skubiau. Pareiškėja nepateikė bankroto administratorėi patikslinto mokumo atkūrimo plano, o į

hipotekos kreditorę kreipėsi tik 2020 m. sausio 2 d., nors patikslintas planas arba susitarimas su hipotekos kreditorė turėjo būti sudaryti ne vėliau kaip 2020 m. sausio 28 d., taigi aktyvių veiksmų susisiekti su hipotekos kreditorė pareiškėja turėjo imtis nedelsdama, tačiau ji į kreditorę kreipėsi praėjus daugiau negu pusei teismo nustatyto termino. Toks pareiškėjos elgesys neturėtų būti laikomas sąmoningo, atidaus, rūpestingo ir sąžiningo asmens elgesiu *FABJ* prasme, ji sąmoningai ir tikslingai laiku nesiėmė veiksmų susitarimui su hipotekos kreditorė sudaryti ir šį klausimą vilkino, o visą atsakomybę siekia perkelti bankroto administratoriui ir hipotekos kreditorėi. Pagrindinis pareiškėjos siekis yra visais įmanomais būdais išsaugoti Butą, šį faktą patvirtina visos byloje esančios aplinkybės.

18.2. Pareiškėja ilgą laiką nebendradarbiavo su bankroto administratore, ignoravo jos siunčiamus pranešimus, prašymus, nepateikė prašomos informacijos, neparengė patikslinto mokumo atkūrimo plano. Dėl turto išsaugojimo pareiškėja kreipėsi tik pačioje bankroto proceso pabaigoje, t. y. 2019 m. rugsėjo mėnesį, nors pagal mokumo atkūrimo planą minėtas turtas turėjo būti parduotas vėliausiai 2018 m. pabaigoje, vilkino parduotino turto vertinimo procesą, savavališkai užsiėmė remontu iš mokumo atkūrimo plane nenurodytų remontui lėšų, kurių kilmė kreditoriams nėra žinoma, patirtos remonto išlaidos nebuvo pagrįstos jokiais įrodymais, o pats remontas nebuvo nurodytas mokumo atkūrimo plane ir nebuvo suderintas su kreditoriais. Toks pareiškėjos elgesys visiškai neatitinka bankrutuojančiam asmeniui keliamų reikalavimų viso bankroto proceso metu elgtis sąžiningai, aktyviai, bendradarbiauti su bankroto administratoriumi, siekti maksimaliai patenkinti kreditorių interesus ir pan.

18.3. Akivaizdu, kad hipotekos kreditoriaus balsavimo raštu biuletenyje yra padarytas rašymo apsirikimas. Atsižvelgiant į tai, kad kreditorius nurodė, jog nėra vykdomas mokumo atkūrimo planas, ir į tai, jog *FABJ* nenustato galimybės nutraukti mokumo atkūrimo plano, akivaizdu, jog kreditorius, reikšdamas savo valią, turėjo omenyje bankroto bylos, o ne mokumo atkūrimo plano nutraukimą. Taigi bankroto administratorė neperžengė jai suteikto įgaliojimo.

18.4. Kasacinio teismo yra nurodyta, jog fizinio asmens bankroto instituto tikslas yra atkurti sąžiningo fizinio asmens mokumą, o ne nurašyti jo turimus skolinius įsipareigojimus. Pažymėtina, jog viso bankroto proceso metu asmuo turi sąžiningai vykdyti savo pareigas, nustatytas *FABJ*, bendradarbiauti, būti aktyvus, siekti maksimalaus kreditorių reikalavimo patenkinimo, o to nevykdant, prisiimti kylančias pasekmes dėl galimo bankroto proceso nutraukimo. Taigi pareiškėjai turėjo būti puikiai žinoma, jog nevykdant *FABJ* įtvirtintų pareigų jai gali būti nutraukta bankroto byla.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl fizinio asmens bankroto bylos nutraukimo šiam nevykdant mokumo atkūrimo plano

19. Pagal *Fizinių asmenų bankroto įstatymo* 1 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą nuostatą fizinio asmens bankroto institutu siekiama sudaryti sąlygas atkurti sąžiningų fizinių asmenų mokumą, užtikrinant kreditorių reikalavimų tenkinimą, siekiant teisingos skolininko ir jo kreditorių interesų pusiausvyros. Kasacinio teismo praktikoje yra pažymėta, kad fizinio asmens bankroto procesu siekiama ne apskritai atleisti fizinį asmenį nuo skolų grąžinimo kreditoriams, bet, taikant reabilitacijos, atkūrimo priemones, civilizuotai išspręsti išieškojimo iš nemokaus asmens turto problemas, subalansuoti ir apsaugoti visų jo kreditorių interesus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-263-706/2015; 2019 m. lapkričio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-316-313/2019, 18 punktas).

20. Viena fizinio asmens pareigų bankroto procese yra parengti mokumo atkūrimo planą. Fizinio asmens mokumo atkūrimo planas sudaromas ir jo tvirtinimo procedūros vykdomos taip pat siekiant teisingos kreditorių ir skolininko (fizinio asmens) interesų pusiausvyros, nes plane turi būti nurodoma įvairi informacija, iš kurios aišku, kaip skolininkas ketina atsiskaityti su kreditoriais bankroto procedūros metu, kokios yra kreditorių daromos nuolaidos, kokios planuojamos bankrutuojančio asmens pajamos ir išlaidos, administravimo išlaidos, turto realizavimo tvarka, bankrutuojančiam asmeniui būtinos jo poreikiams tenkinti išlaidos ir pan. Teismui patvirtinus planą, už jo įgyvendinimą atsako fizinis asmuo ir bankroto administratorius (*FABJ* 8 straipsnio 12 dalis); fizinis asmuo turi tinkamai įgyvendinti plane nurodytas priemones ir (ar) vykdyti jame nustatytą veiklą (*FABJ* 16 straipsnio 12 punktas). Kasacinio teismo praktikoje pažymėta, kad bankrutuojančio fizinio asmens parengtas mokumo atkūrimo planas turi būti privalomai vykdomas, o nesant galimybių įvykdyti jame nustatytas sąlygas, turi būti keičiamas įstatymo nustatyta tvarka (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. lapkričio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-316-313/2019, 22 punktas).

21. Kasacinis teismas savo praktikoje nurodė, kad būtent nuo asmens, kuriam iškelta bankroto byla, sąžiningų pastangų priklauso bankroto plano įvykdymo sėkmingumas, kartu fizinio asmens bankroto tikslų įgyvendinimas. Taigi, pirmiausia fizinis asmuo privalo būti aktyvus, sąžiningai naudotis jam bankroto įstatymu suteiktomis teisėmis ir vykdyti jam nustatytas pareigas. Tokiam asmeniui nebendradarbiaujant ir nesiekiant maksimalaus galimo kreditorių

reikalavimų tenkinimo, bankroto procesas nebus rezultatyvus, nebus užtikrintas kreditorių interesų gynimas, kartu bus pažeista skolininko ir jo kreditorių interesų pusiausvyra (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-263-706/2015). Dėl to, paaiškėjus, kad asmuo, kuriam jau iškelta bankroto byla, neatitinka reikalavimų, įstatyme keliamų siekiančiam bankrutuoti asmeniui, arba bankrutuojančiam asmeniui nevykdant įstatyme jam nustatytų pareigų ar mokumo atkūrimo plane priimtų įsipareigojimų, bankroto byla gali būti nutraukta – *FABĮ 10* straipsnis nustato sąlygas, kurių nors vieną konstatavęs teismas priima nutartį nutraukti fizinio asmens bankroto bylą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. balandžio 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-144-219/2019, 20 punktas).

22. Nagrinėjamoje byloje teismai nusprendė, kad yra *FABĮ 10* straipsnio 1 dalies 6, 8 punktuose ir šio straipsnio 2 dalyje įtvirtintos sąlygos nutraukti fizinio asmens bankroto bylą.

23. *FABĮ 10* straipsnio 6 punkte nurodyta, kad bankroto byla gali būti nutraukta, kai fizinis asmuo nuslepia nuo bankroto administratoriaus bankroto proceso metu gautas lėšas ir kitą turta, kurių vertė viršija vieną bazinės socialinės išmokos dydį per mėnesį, ir tai gali pakenkti kreditorių interesams ar turėti įtakos fizinio asmens mokumui atkurti. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad nurodytu pagrindu fizinio asmens bankroto byla gali būti nutraukta esant šių sąlygų visetui: lėšų ar kito turto nuslėpimo faktui; kai nuslėpto turto vertė didesnė už vieną bazinės socialinės išmokos dydį per mėnesį; kai toks pajamų nuslėpimas turi neigiamą poveikį kreditorių interesams ar fizinio asmens mokumo atkūrimui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-52-248/2018, 24 punktas).

24. Teisėjų kolegija pažymi, kad nagrinėjamu atveju teismų nebuvo nustatytas lėšų nuslėpimo faktas, išvadą apie nuslėptas lėšas teismai padarė iš pareiškėjos nurodomo buto remonto fakto ir padarė prielaidą, kad pareiškėja galimai gauna lėšų, kurių įstatymo nustatyta tvarka nėra deklaravusi bankroto administratoriui. Teisėjų kolegija šią teismų išvadą laiko nepagrįsta, padaryta nenustačius teisiškai reikšmingų aplinkybių, todėl šiuo atveju bankroto byla negalėjo būti nutraukta *FABĮ 10* straipsnio 1 dalies 6 punkto pagrindu.

25. Bankroto bylos nutraukimo pagrindu teismai taip pat nurodė mokumo atkūrimo plano nevykdymą (*FABĮ 10* straipsnio 1 dalies 8 punktas, 2 dalis).

26. *FABĮ 8* straipsnio 12 dalyje nustatyta, kad už teismo patvirtinto mokumo atkūrimo plano įgyvendinimą atsako fizinis asmuo ir administratorius pagal savo kompetenciją. Tai reiškia, kad bankrutuojantis asmuo atsakingas už plano vykdymą ir privalo vykdyti šiuo planu priimtus įsipareigojimus. Plane nustatytų įsipareigojimų nevykdymas reiškia, kad bankrutuojantis asmuo nevykdo *FABĮ* nustatytų reikalavimų, o jų nevykdymas sudaro savarankišką teisinį pagrindą (įstatyme nustatytą sąlygą) fizinio asmens bankroto bylą nutraukti (*FABĮ 10* straipsnio 1 dalies 8 punktas) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. balandžio 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-144-219/2019, 26 punktas).

27. *FABĮ 10* straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad teismas gali priimti nutartį nutraukti fizinio asmens bankroto bylą, jeigu plane nustatytos priemonės neįgyvendinamos ir dėl to kreditoriai, kurių reikalavimų suma vertine išraiška viršija visų teismo patvirtintų kreditorių reikalavimų 2/3 sumos, kreipiasi į teismą dėl fizinio asmens bankroto bylos nutraukimo. Kasacinis teismas dėl šio bankroto bylos nutraukimo pagrindo yra išaiškinęs, kad svarstydamas tokį kreditoriaus prašymą teismas turi paisyti skolininko ir kreditoriaus interesų pusiausvyros, nustatyti ir įvertinti plane nurodytų priemonių neįgyvendinimo priežastis, bankrutuojančio asmens elgesį, jo pastangas vykdyti plane nustatytus įsipareigojimus, priemonių neįvykdymo apimtį, bankroto proceso stadiją, bankroto trukmę nuo proceso pradžios bei kitas reikšmingas aplinkybes ir jų pagrindu spręsti, ar bankroto bylos nutraukimas yra proporcinga priemonė (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-52-248/2018, 28 punktas).

28. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad 2017 m. lapkričio 20 d. teismo nutartimi patvirtintas bankrutuojančio fizinio asmens D. K. kreditorių reikalavimų tenkinimo ir mokumo atkūrimo planas; viena iš pagrindinių mokumo atkūrimo priemonių, nustatytų mokumo atkūrimo plane, – pareiškėjai priklausančio turto pardavimas; plane nustatyta, kad plano įgyvendinimo trukmė – 3 metai; turto pardavimas nurodytas dviem etapais – 2018 m. pirmą pusmetį nurodytas parduoti sodo sklypas su pastatais, o antrą pusmetį – Butas.

29. Pareiškėjos Butas neparduotas lig šiol, todėl kreditoriai 2019 m. spalio 4 d. priėmė nutarimą įpareigoti bankroto administratorę kreiptis į teismą ir prašyti nutraukti pareiškėjos bankroto bylą, teismai tokį prašymą patenkino, konstatavę, kad pareiškėja neįgyvendino plane nustatytų priemonių. Pareiškėja, nesutikdama su tokiais teismų sprendimais, kasaciniu skundu nurodo, kad ji dėjo visas pastangas įgyvendinti planą, atsiskaitė su antros eilės kreditoriais; kad sodo žemės sklypas buvo parduotas vėliau, nei nurodyta plane, – tik 2019 metų liepos mėnesį, todėl ir butas turėjo būti pradėtas pardavinėti tik po to, kaip nustatyta plane; kad tokiu sprendimu jai užkertamas kelias išsivaduoti nuo skolų naštos, o tai neatitinka bankroto teisės normų tikslų ir užkerta bankrutuojančiam asmeniui galimybę oriai grįžti į visuomenę. Teisėjų kolegija šiuos pareiškėjos kasacinio skundo argumentus laiko nepagrįstais.

30. Visų pirma pažymėtina, kad teismų byloje nustatytos faktinės aplinkybės nepatvirtina pareiškėjos nurodomų pastangų įgyvendinti mokumo atkūrimo planą, priešingai, nustatyta, kad ji, administratorės raginama, net septynis kartus nesudarė galimybių įvertinti parduodamą turtą, neatsakė į bankroto administratorės raštus, atsisakymą leisti įvertinti turtą motyvavo buto remontu, kuris nebuvo nurodytas plane ir tam nebuvo skirta pareiškėjos lėšų; antra, pareiškėjos nurodoma aplinkybė, kad butą ji turėjo pardavinėti tik po to, kai bus parduotas sodo sklypas, nepagrįsta, nes minėta, kad pagal mokumo atkūrimo planą butas turėjo būti parduotas 2018 m. antrą pusmetį, planas *FABJ* nustatyta tvarka koreguotas nebuvo ir byloje nėra duomenų, kad kreditoriai tokiam pakeitimui būtų pritarę, todėl pripažintina pagrįsta byla nagrinėjusių teismų išvada, kad buvo pagrindas bankroto byla nutraukti būtent dėl pareiškėjos dedamų pastangų vykdyti mokumo atkūrimo planą stokos.

31. Teisėjų kolegija taip pat pažymi, kad, kaip nurodyta šioje nutartyje, mokumo atkūrimo plane nustatytos priemonės privalomai turi būti vykdomos, o nesant tam galimybių ar pasikeitus situacijai, bankrutuojantis fizinis asmuo, o ne bankroto administratorius turi imtis iniciatyvos ir teikti kreditorių susirinkimui prašymą keisti planą.

32. Nagrinėjamu atveju pareiškėja delsimą parduoti Butą motyvavo, be kita ko, nepilnamečio vaiko interesais.

33. Teisėjų kolegija pažymi, kad *FABJ* 28 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad tuo atveju, kai kartu su fiziniu asmeniu gyvena jo nepilnamečiai vaikai (įvaikiai) ir (ar) jo globojami (rūpinami) asmenys, vienintelis gyvenamasis būstas, taip pat ir įkeistas, teismo sprendimu gali būti parduodamas ne anksčiau negu po 6 mėnesių nuo plano ar nuo pakeisto plano patvirtinimo. Per šį laikotarpį fizinis asmuo turi susirasti pirkti ar išsinuomoti kitą būstą. Nagrinėjamu atveju, 2017 m. lapkričio 20 d. nutartimi patvirtinęs bankrutuojančio fizinio asmens mokumo atkūrimo planą, teismas įvertino tai, kad pareiškėja tuo metu augino du nepilnamečius vaikus, ir mokumo atkūrimo plane atidėtas pareiškėjos būsto pardavimas siekiant skirti laiko jai susirasti kitas gyvenamąsias patalpas – Buto pardavimas nurodytas 2018 m. antrąjį pusmetį.

34. Kasacinio teismo praktikoje nurodyta, kad *FABJ* (2015 m. gruodžio 22 d. įstatymo Nr. XII-2235 redakcija (įsigaliojo nuo 2016 m. sausio 1 d.)) 17 straipsnio 11 punkte taip pat įtvirtinta galimybė bankrutuojančiam fiziniui asmeniui išsaugoti turtą, kuris yra vienintelis gyvenamasis būstas ir būtinas fizinio asmens ir (ar) jo išlaikomų asmenų poreikiams. Toks fizinio asmens susitarimas su įkaito turėtoju ir (ar) hipotekos kreditoriumi įtraukiamas į tvirtinamą mokumo atkūrimo planą – *FABJ* 7 straipsnio 1 dalies 13 punkte nustatytas mokumo atkūrimo plano reikalavimas plane sudaryti nenumatomo parduoti fizinio asmens turimo turto (taip pat ir įkeisto), būtino fizinio asmens ir (ar) jo išlaikomų asmenų poreikiams tenkinti, sąrašą. Jei tokia galimybė plane nebuvo aptarta, bankrutuojantis asmuo turi teisę prašyti teismo patikslinti planą. Po šių *FABJ* pakeitimų įsigaliojimo nuo 2016 m. sausio 1 d. pateiktų plano patikslinimų tvirtinimas vyksta laikantis pakeistame įstatyme nustatytos tvarkos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. vasario 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-9-313/2019, 46–47, 51 punktai)

35. Byloje nustatyta, kad bankrutuojančiam asmeniui D. K. buvo suteikta galimybė tartis su didžiausia kreditore ir hipotekos turėtoja bendrove „Luminor Bank AS“ dėl Buto išsaugojimo – Vilniaus miesto apylinkės teismas 2019 m. spalio 1 d. ir Vilniaus apygardos teismas 2019 m. lapkričio 28 d. nutartimis laikinai (iki 2020 m. sausio 28 d.) uždraudė parduoti Butą, iki kol bus patikslintas mokumo atkūrimo planas, kuriame būtų nustatytos būtinosios išlaidos bankrutuojančio fizinio asmens ir jo nepilnamečio vaiko būsto nuomai, arba bus sudaryta sutartis su hipotekos turėtoja dėl Buto išsaugojimo. Pareiškėja per teismo nustatytą terminą nepateikė kreditoriams patikslinto mokumo atkūrimo plano, taip pat nesutarė su hipotekos kreditore dėl būsto kreditavimo. Šias aplinkybes teismai pagrįstai laikė pakankamomis pareiškėjos nepateisinamam plano nevykdymui konstatuoti ir pagrįstai šiuo pagrindu tenkino kreditorių ir bankroto administratorės prašymą bei bankroto byla nutraukė.

36. Pažymėtina, kad pagal *FABJ* 7 straipsnio 5 dalį plano įgyvendinimo trukmė yra treji metai. Aiškindamas šią teisės normą kasacinis teismas yra konstatavęs, kad trejų metų terminas mokumo atkūrimo plane ir jame nurodytos priemonės fizinio asmens mokumui pagerinti, įskaitant mokėjimus kreditoriams, yra mokumo atkūrimo plano sąlygos, sudarytos kaip susitarimo su kreditoriais išraiška. Dėl to, siekiant teisingos kreditorių ir skolininko (fizinio asmens) interesų pusiausvyros, turi būti paisoma plane nurodytų sąlygų ir jų įgyvendinimo (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 21 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-47-313/2018 25 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką). Įstatyme įtvirtintas trejų metų plano įgyvendinimo terminas yra imperatyvus ir jo privalu laikytis, tam tikrais išskirtiniais atvejais teismas gali šį terminą pratęsti (*FABJ* 7 straipsnio 5 dalis). Bankroto procese įtvirtinti terminai nėra savitiksliai, jie skirti bankrutuojančio asmens ir kreditorių interesų pusiausvyrai išlaikyti ir stabilumui užtikrinti, bankroto procesas negali tęstis neapibrėžtą terminą, tai neatitiktų bankroto teisės normų keliamų tikslų. Todėl šiuo atveju negali būti laikoma reikšminga kasaciniu skundu nurodoma aplinkybė, kad teismai neatsižvelgė į pareiškėjos bankroto proceso trukmę, kaip neva teikiančią pagrindą nenutraukti toli pažengusio bankroto proceso.

37. Minėta, kad teismui nustačius bent vieną *FABJ* 10 straipsnyje įtvirtintą sąlygą (šiuo atveju – mokumo atkūrimo plano neįgyvendinimą) fizinio asmens bankroto byla gali būti nutraukta.

38. Teisėjų kolegija pažymi, kad šiuo atveju nėra teisiškai reikšmingi pareiškėjos kasaciniu skundu nurodomi argumentai dėl jos sąžiningumo bankroto procese. Fizinio asmens nesąžiningumas kaip pagrindas nutraukti bankroto bylą nustatytas *FABJ 10* straipsnio 1 dalies 4 punkte – kai paaiškėja, kad fizinis asmuo tapo nemokus per paskutinius 3 metus iki bankroto bylos iškelimo ar negalėjo atkurti mokumo iškelus bankroto bylą dėl šio įstatymo 5 straipsnio 8 dalies 2 punkte nurodytų veiksmų ar 5 straipsnio 8 dalies 3 punkte nurodytų žalingų įpročių; tokių aplinkybių nagrinėjamoje byloje nebuvo nustatyta ir šiuo pagrindu nei bankroto administratorė, nei teismai nesirėmė. Pareiškėjos nesąžiningas elgesys teismų buvo aptariamasis tik santykio su kreditoriais ir administratore kontekste – kad ji nebendradarbiavo, nedėjo pastangų atkurti mokumą, nesiekė gauti daugiau pajamų atsiskaityti su kreditoriais, bet ne *FABJ* normų, įgalinančių teismą atsisakyti iškelti bankroto bylą ar ją nutraukti, nustačius bankrutuojančio ar ketinančio bankrutuoti asmens nesąžiningus veiksmus, kontekste.

39. Taip pat atmestini kaip nepagrįsti kasacinio skundo argumentai dėl *CPK 136* straipsnio pažeidimo, sujungus pareiškėjos skundą dėl kreditorių susirinkimo sprendimo panaikinimo ir administratorės prašymą dėl bankroto bylos nutraukimo į vieną bylą. *FABJ 25* straipsnio 11 dalyje nustatyta, kad kreditorių susirinkimo sprendimai privalomi visiems kreditoriams, bankroto administratoriui ir fiziniam asmeniui; kreditorių susirinkimo sprendimą kreditoriai, bankroto administratoriai ar fizinis asmuo turi teisę apskųsti teismui ne vėliau kaip per 14 dienų nuo dienos, kurią sužinojo arba turėjo sužinoti apie sprendimo priėmimą. Šioje teisės normoje nustatytas tik kreditorių susirinkimo sprendimo apskundimo terminas, tačiau nenustatyta, kad sprendimo apskundimas savaime sustabdo jo galiojimą. Siekdama tokių padarinių pareiškėja turėjo teisę prašyti taikyti atitinkamas laikinas apsaugos priemones, tačiau to nepadarė. Taigi šiuo atveju nebuvo kliūčių teismui įgyvendinti *CPK 136* straipsnio 4 dalyje įtvirtintą diskreciją sujungti tarpusavyje susijusius reikalavimus į vieną bylą.

40. Apibendrinama išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija konstatuoja, kad nors vienas iš bankroto bylos nutraukimo pagrindų – *FABJ 10* straipsnio 1 dalies 6 punktas – šioje byloje teismų pritaikytas nenustačius tam būtinų sąlygų, tačiau kitas bankroto bylos nutraukimo pagrindas – *FABJ 10* straipsnio 1 dalies 8 punktas, 2 dalis (mokumo atkūrimo plane numatytų priemonių neįgyvendinimas) – teismų taikytas tinkamai, nepažeidžiant *FABJ* ir civilinio proceso normų, todėl nėra pagrindo keisti ar naikinti teismų procesinių sprendimų.

Dėl bylinėjimosi išlaidų ir laikinųjų apsaugos priemonių

41. Kasacinis teismas patyrė 19,86 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. vasario 12 d. pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu). Atmetus kasacinį skundą, šių išlaidų atlyginimas valstybei priteistinas iš pareiškėjos (*CPK 79* straipsnis, 88 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 92, 93 straipsniai).

42. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų atrankos kolegijos 2020 m. liepos 10 d. nutartimi pagal pareiškėjos kartu su kasaciniu skundu pateiktą prašymą byloje taikytos laikinosios apsaugos priemonės – sustabdytas išieškojimas vykdymo procese pagal: 1) Vilniaus miesto 1-ojo apylinkės teismo Hipotekos skyriaus 2012 m. vasario 17 d. išduotą vykdomąjį raštą Nr. 6639V/2011 išieškotojo „Luminor Bank AS“ (teisių perėmėja UAB „Gelvora“) naudai vykdomojoje byloje Nr. 0008/13/00483; 2) Vilniaus miesto 2-ojo apylinkės teismo 2012 m. sausio 24 d. išduotą vykdomąjį dokumentą Nr. 2-6992-821/2011 išieškotojos UAB „General Financing“ naudai vykdomojoje byloje Nr. 0171/12/01549; 3) Vilniaus miesto 2-ojo apylinkės teismo 2012 m. sausio 24 d. išduotą vykdomąjį dokumentą Nr. 2-6992-821/2011 išieškotojos UAB „GF bankas“ naudai vykdomojoje byloje Nr. 0171/12/01549; 4) Vilniaus miesto apylinkės teismo 2015 m. balandžio 22 d. išduotą vykdomąjį dokumentą Nr. e2-4298-934/2015 išieškotojo „PlusPlus Baltic OU“ Lietuvos filialo naudai vykdomojoje byloje Nr. 0171/15/01800; 5) Vilniaus miesto 2-ojo apylinkės teismo 2012 m. birželio 19 d. išduotą vykdomąjį raštą išieškotojos UAB „4Finance“ naudai vykdomojoje byloje Nr. 0178/12/01470. Kasaciniam teismui atmetus pareiškėjos kasacinį skundą ir palikus nepakeistą nutartį nutraukti bankroto bylą, yra pagrindas panaikinti minėta teismo nutartimi taikytas laikinas apsaugos priemones.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos *civilinio proceso kodekso 359* straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Vilniaus apygardos teismo 2020 m. balandžio 16 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti iš pareiškėjos D. K. (duomenys neskelbtini) 19,86 Eur (devyniolika Eur 86 ct) bylinėjimosi išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų kasaciniame teisme įteikimu, atlyginimo į valstybės biudžetą (ši suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas 5660).

Panaikinti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų atrankos kolegijos 2020 m. liepos 10 d. nutartimi byloje taikytas laikinas apsaugos priemones – išieškojimo vykdymo procese sustabdymą.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Alė Bukavinienė

Virgilijus Grabinskas

Gediminas Sagatys

Paminėta tekste:

Bylos:

2-821/2011 Dėl laidavimo sutarties pripažinimo negaliojančia

e2-4298-934/2015 e2-4298-934/2015

3K-3-263-706/2015 Dėl Klaipėdos apygardos teismo 2014 m. rugsėjo 10 d. nutarties peržiūrėjimo pareiškėjo E. P. bankroto byloje dėl fizinio asmens mokumo atkūrimo plano patvirtinimo

3K-3-47-313/2018 Dėl fizinių asmenų S. A. ir L. A. bankroto proceso pabaigos

e3K-3-52-248/2018 Dėl mokumo atkūrimo plano patvirtinimo

3K-3-9-313/2019 Dėl teisės normų, reglamentuojančių fizinio asmens bankroto byloje patvirtinto mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo priemonę – turto pardavimą, t. y. teismo leidimo realizuoti paskutinį

3K-3-144-219/2019 Dėl fizinio asmens bankroto bylos nutraukimą reglamentuojančių teisės normų aiškinimo ir taikymo

e3K-3-316-313/2019 Dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių fizinio asmens bankroto bylos pabaigą, kai pasibaigia mokumo atkūrimo plano terminas ir neparduodamas fiziniam asmeniui priklausan

Teisės aktai:

Lietuvos Respublikos Konstitucija

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas

79 str. Bylinėjimosi išlaidos

88 str. Išlaidos, susijusios su bylos nagrinėjimu

92 str. Išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, apmokėjimas

93 str. Bylinėjimosi išlaidų paskirstymas

136 str. Kelių ieškinio reikalavimų sujungimas ir išskyrimas

263 str. Sprendimo teisėtumas ir pagrįstumas

Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos Civilinio proceso kodekso patvirtinimo“

359 str. Atstovavimas

362 str. Bylos nagrinėjimas kasacinės instancijos teismo posėdyje

Lietuvos Respublikos fizinių asmenų bankroto įstatymas

1 str. Įstatymo paskirtis ir taikymas

Lietuvos Respublikos fizinių asmenų bankroto įstatymas

2 str. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

7 str. Reikalavimai planui

8 str. Plano tvirtinimas

10 str. Fizinio asmens bankroto bylos nutraukimas

12 str. Bankroto administratoriaus pareigos ir teisės

16 str. Fizinio asmens pareigos bankroto proceso metu

17 str. Fizinio asmens teisės bankroto proceso metu

25 str. Kreditorių susirinkimas

28 str. Atskirų rūšių turto pardavimo ypatumai

